

Bemærkninger til lovforslaget

Generelle bemærkninger

Adgangen til uddannelse er i de senere år blevet stadig vanskeligere for de socialt dårligst stillede, bl. a. Socialforskningsinstituttet har da også dokumenteret en betydelig social skævhed i rekrutteringen til uddannelser, og blandt årsagerne hertil tynge de økonomiske stadig stærkere. Den stigende arbejdsløshed har bevirket, at adgangen til ved supplerende erhvervsindtægt at skaffe mulighed for at finansiere uddannelserne er indskrænket, og de eksisterende støttemuligheder er ikke reguleret i takt med denne udvikling.

Desuden er adgangen til en uddannelse blevet betydeligt vanskeligere i forbindelse med, at de stigende leveomkostninger under uddannelsen i stadig højere grad dækkes gennem statsgaranterede lån til en urimelig høj rente. I takt med denne udvikling er sikkerheden for bagefter at kunne opnå beskæftigelse og hermed en stabil indtægt svundet stærkt ind under vor nuværende økonomiske situation.

Udviklingen, siden gældende lov blev vedtaget, har bevirket, at et stort antal uddannelsessøgende er bragt i en situation, som næppe var forudset. Statslånene blev i 1975 erstattet med statsgaranterede lån, som i dag skal forrentes med 13–16 pct. fra det øjeblik, lånet bliver optaget. Rekordrenten skræmmer desværre i øjeblikket mange kvalificerede fra at påbegynde og fuldende en uddannelse.

Det har endvidere vist sig, at de nuværende stipendier ofte gives til unge, hvis forældre gennem forskellige fradragsmuligheder har haft mulighed for at nedbringe den skattepligtige indtægt til et sådant niveau, at deres børn har kunnet opnå maksimal støtte, hvorimod unge, hvis forældre ikke har haft disse fradragsmuligheder, kun har oppebåret mindstebeløbet.

Det skal i øvrigt understreges, at stipendierne nu kun andrager en minimal del af den samlede uddannelsesstøtte.

Forslagsstillerne finder derfor tiden inde til en revision af Statens Uddannelsesstøtte, så stipendieordningen og de statsgaranterede lån erstattes af

statslån, der er rente- og afdragsfri i uddannelsesstiden, og som derefter forrentes med en lav rente.

Lovforslaget tilsigter, at ingen uddannelsessøgende af økonomiske årsager afskæres fra at få en uddannelse.

Den med lovforslaget tilsigtede forbedring af uddannelsesstøtten for voksne uddannelsessøgende bør i øvrigt ledsages af en forbedret ungdomsydelse for også blandt yngre uddannelsessøgende at modvirke økonomisk betinget, skæv social uddannelsesrekruttering.

Det er også forslagsstillernes hensigt at ligestille de praktiske uddannelser med de boglige. En vedtagelse af dette lovforslag vil fjerne de økonomiske skel mellem de forskellige former for egentlig uddannelse.

Forslaget er tekst- og indholdsmæssigt lagt så tæt op ad den gældende lov som muligt, således at kun påtrængende forslag til ændringer er medtaget. Forslagsstillerne vil dog ikke afvise, at den ændrede karakter af støtten, som foreslås, samt indhøstede erfaringer i den tid, loven har været i kraft, kan tale for yderligere ændringer af bl. a. praktiske hensyn – og er åbne over for forhandlinger herom under udvalgsarbejdet i Folketinget.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det indholdsmæssige i paragraffen er på det nærmeste identisk med den nugældende (lov nr. 113 af 9. april 1975), idet det dog præciseres, at alle uddannelsessøgende, uanset uddannelsesretning, skal kunne opnå statslån, således at de praktiske uddannelser i økonomisk henseende ligestilles med de teoretiske. Med anvendelsen af det brede begreb »almindelig erhvervsindtægt« i lovforslagsteksten er det tilsigtet, at man ved administrationen af loven kan graduere efter, om uddannelsen helt, delvis eller normalt slet ikke afskærer den pågældende fra at oppebære den for den pågældende normale erhvervsindtægt. Administrationen heraf sker efter retningslinier, som det i § 4, stk. 1,